

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBAVEZNOM OSIGURANJU U SAOBRAĆAJU

Član 1.

U Zakonu o obaveznom osiguranju u saobraćaju („Službeni glasnik RS”, br. 51/09 i 78/11), u članu 21. tačka 4) podtačka (2) posle zapete dodaju se reči: „odnosno usled dejstva opasnog tereta tokom njegovog transporta,”.

Član 2.

U članu 24. posle stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

„Tužba iz stava 3. ovog člana dostavljena pre isteka roka iz stava 3. ovog člana smatra se preuranjenom.”

Dosadašnji st. 4. i 5. postaju st. 5. i 6.

Član 3.

U članu 35. dodaju se st. 3, 4. i 5, koji glase:

„Društvo za osiguranje dužno je da 5% bruto premije osiguranja od autoodgovornosti uplaćuje na račun pravnog lica koje obezbeđuje i sprovodi obavezno zdravstveno osiguranje (u daljem tekstu: Republički fond) u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavezno zdravstveno osiguranje.

Procenat iz stava 3. ovog člana obračunat na iznos bruto premije osiguranja od autoodgovornosti u prethodnom mesecu društvo za osiguranje uplaćuje do 20. u mesecu.

Uplatom iznosa iz stava 3. ovog člana smatra se da su izmirene sve stvarne štete iz stava 2. ovog člana prema Republičkom fondu.”

Član 4.

U članu 39. posle stava 1. dodaje se novi stav 2, koji glasi:

„Ako je najniža suma osiguranja te države viša od sume osiguranja iz člana 22. ovog zakona, šteta će se naknaditi do iznosa na koji je zaključeno osiguranje, odnosno u skladu sa polisom osiguranja motornog vozila inostrane registracije.”

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 3. i 4.

Član 5.

U članu 61. stav 6. posle reči: „terorizma” dodaju se zapeta i reči: „otmice vazduhoplova, sabotaze, protivpravnog prisvajanja vazduhoplova i građanskih nemira”.

U stavu 7. posle reči: „do 500 kg,” dodaju se reči: „a koji se ne koriste u komercijalne svrhe, odnosno koji se koriste za obuku pilota, sportsko ili amatersko letenje, unutar vazdušnog prostora Republike Srbije,”.

U stavu 9. posle reči: „sa teritorije Evropske unije,” dodaju se reči: „odnosno Republike Srbije,”.

Član 6.

U članu 70. stav 2. menja se i glasi:

„Ministarstvo nadležno za poslove finansija daje saglasnost na visinu doprinosa iz stava 1. tačka 6) ovog člana, o čemu Udruženje obaveštava Narodnu banku Srbije.”

Član 7.

U članu 75. stav 4. reči: „prethodnoj godini” zamenjuju se rečima: „prethodnom mesecu”.

Član 8.

U članu 98. stav 1. tačka 6) reči: „član 39. stav 2,” zamenjuju se rečima: „član 39. stav 3,”.

Posle tačke 6) dodaje se tačka 6a), koja glasi:

„6a) ako ne uplaćuje sredstva u skladu sa članom 35. ovog zakona;”.

Član 9.

U članu 99. tačka 1) reči: „člana 39. stav 3.” zamenjuju se rečima: „člana 39. stav 4.”.

Član 10.

U članu 111. stav 3. reči: „iz stava 3.” zamenjuju se rečima: „iz stava 2.”.

U stavu 4. reči: „iz stava 3.” zamenjuju se rečima: „iz stava 2.”, a reči: „iz stava 2.” zamenjuju se rečima: „iz stava 1.”.

Član 11.

U članu 112. stav 1. reči: „stav 3.” zamenjuju se rečima: „stav 2.”.

Član 12.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 97. tač. 6. i 7. Ustava Republike Srbije, prema kojima Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje pravni položaj privrednih subjekata i sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti, odnosno svojinske i obligacione odnose.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenjem Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju („Službeni glasnik RS”, br. 51/09 i 78/11 – u daljem tekstu: Zakon), sistemski je regulisana oblast obaveznog osiguranja u saobraćaju imajući u vidu, kako regulativu Evropske unije i regulativu zemalja u okruženju, tako i stepen razvoja tržišta osiguranja u Republici Srbiji.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju (u daljem tekstu: Predlog zakona), nastao je kao rezultat analize primene Zakona u praksi i uticaja određenih odredbi na funkcionisanje tržišta obaveznog osiguranja u saobraćaju.

Naime, pojedina zakonska rešenja su pokazala određene nedostatke koji se manifestuju kroz teškoće u sprovođenju ili čak potpunu nemogućnost sprovođenja.

Takođe, praksa je pokazala da pojedina rešenja nisu jasno i precizno regulisana što otežava primenu samog Zakona na način kako je bila namera zakonodavca.

Predlogom zakona se uvodi, na inicijativu Ministarstva zdravlja, obaveza za društva za osiguranje da 5% bruto premije uplaćuju na račun Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje do 20. u mesecu čime se smatra da su izmirene sve stvarne štete prema Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje tako da Republički fond za zdravstveno osiguranje nema pravo isticanja regresnih zahteva prema društvima za osiguranje.

Takođe, brisanjem, odnosno izmenama pojedinih odredbi postojećeg Zakona, poboljšava se primena Zakona, uz eliminisanje odredaba koje su bile neprimenljive, odnosno teško primenljive u praksi.

Predloženim izmenama i dopunama Zakona, vrše se i određena pojašnjenja teksta Zakona, pravnotehničko usklađivanje sa evropskom regulativom, kao i tehničke ispravke teksta Zakona.

III. SADRŽINA ZAKONA – OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. precizira se lista lica koja nemaju pravo na naknadu štete, po osnovu osiguranja od autoodgovornosti, pošto navedena lica imaju pravo na naknadu štete po osnovu obaveznog osiguranja prevoza opasnog tereta.

Članom 2. otklanjaju se problemi koji se u nekim slučajevima pojavljuju u praksi a koji se tiču zahteva za naknadu štete i podnošenja tužbe pre zakonom predviđenih rokova za vansudsko rešavanje spora čime se povećavaju ukupni troškovi kod naknade štete uz istovremeno nepotrebno dodatno opterećivanje sudova.

Članom 3. uvodi se obaveza za društva za osiguranje da mesečno izdvajaju 5% bruto premije u korist Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje što predstavlja izmirenje svih šteta prema Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje tako da Republički fond za zdravstveno osiguranje nema pravo isticanja regresnih zahteva prema društvima za osiguranje.

Članom 4. se precizira do kog iznosa će se naknaditi šteta kada je pričinjena upotrebom motornog vozila inostrane registracije na teritoriji Republike Srbije.

Članom 5. dopunjuje se član 61. Zakona na način da se, u skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Saveta 785/2004 proširuje lista rizika koje pokriva obavezno osiguranje vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i putnicima. Takođe, vrši se preciziranje za koje vazduhoplove obavezno osiguranje ne mora da pokriva štete zbog rizika rata i terorizma. Precizirana je i odredba koja se tiče obuhvata osiguranja za vazduhoplove koji samo preleću teritoriju Republike Srbije, bez poletanja ili sletanja sa njene teritorije.

Članom 6. ministarstvo nadležno za poslove finansija daje saglasnost na visinu doprinosa za vršenje javnih ovlašćenja Udruženja osiguravača Srbije, što je u skladu sa ranijom praksom i zakonskim rešenjima.

Članom 7. osnova za izračunavanje doprinosa društava za osiguranje se sa bruto premije obaveznih osiguranja ostvarenu u prethodnoj godini menja u bruto premiju obaveznih osiguranja ostvarenu u prethodnom mesecu što predstavlja realnije prikazivanje tržišnog učešća i dosadašnju praksu.

Čl. 8. i 9. vrši se pravnotehničko usklađivanje sa izmenama zakona u prethodnim članovima.

Čl. 10. i 11. vrši se tehničko usklađivanje pozivanja određenih stavova u navedenim članovima.

Članom 12. Predloga zakona određeno je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

- Određenje problema koje ovaj zakon treba da reši

Donošenjem Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju („Službeni glasnik RS”, br. 51/09 i 78/11 – u daljem tekstu: Zakon), sistemski je regulisana oblast obaveznog osiguranja u saobraćaju imajući u vidu, kako regulativu Evropske unije i regulativu zemalja u okruženju, tako i stepen razvoja tržišta osiguranja u Republici Srbiji.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju (u daljem tekstu: Predlog zakona), nastao je kao rezultat analize primene Zakona u praksi i uticaja određenih odredbi na funkcionisanje tržišta obaveznog osiguranja u saobraćaju.

Naime, pojedina zakonska rešenja su pokazala određene nedostatke koji se manifestuju kroz teškoće u sprovođenju ili čak potpunu nemogućnost sprovođenja.

Takođe, praksa je pokazala da pojedina rešenja nisu jasno i precizno regulisana što otežava primenu samog Zakona na način kako je bila namera zakonodavca.

Predlogom zakona se uvodi, na inicijativu Ministarstva zdravlja, obaveza za društva za osiguranje da 5% bruto premije uplaćuju na račun Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje do 20. u mesecu čime se smatra da su izmirene sve stvarne štete prema Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje tako da Republički fond

za zdravstveno osiguranje nema pravo isticanja regresnih zahteva prema društvima za osiguranje.

Takođe, brisanjem, odnosno izmenama pojedinih odredbi postojećeg Zakona, poboljšava se primena Zakona, uz eliminisanje odredaba koje su bile neprimenljive, odnosno teško primenljive u praksi.

Predloženim izmenama i dopunama Zakona, vrše se i određena pojašnjenja teksta Zakona, pravnotehničko usklađivanje sa evropskom regulativom, kao i tehničke ispravke teksta Zakona.

- Ciljevi koji se postižu njegovim donošenjem

Izmene i dopune predložene ovim zakonom povećaće pravnu sigurnost (preciziranje granica odgovornosti kod prevoza opasnih materija, smanjivanje sudskih postupaka i dr.).

Takođe, Zakonom o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je da Republički fond, odnosno matična filijala, ima pravo da zahteva naknadu štete i neposredno od društva za osiguranje kod kojeg je lice koje je upotrebom motornog vozila prouzrokovalo štetu, odnosno oštećenje zdravlja ili smrti osiguranog lica, zaključilo ugovor o obaveznom osiguranju u saobraćaju. Na osnovu navedene odredbe, Republički fond za zdravstveno osiguranje u regresnom postupku, odnosno pred nadležnim sudom, putem sprovođenja postupka za naknadu štete, pokušava da naplati troškove lečenja osiguranih lica koji su nastali zbog saobraćajne nesreće. Imajući u vidu da su ovakvi postupci dugotrajni, odnosno da prouzrokuju i dodatne troškove vođenja sudskog postupka, koji mnogo puta značajno utiču na ukupan iznos koji se naplaćuje u navedenom postupku, celishodnije je iskoristiti iskustva drugih sistema iz uporednog prava (Hrvatska, Slovenija) kako bi se izbegle mane navedenog postupka. Naime, dokazivanje i vođenje sudskih postupaka zahteva zapošljavanje velikog broja lica, kako na strani Republičkog fonda, tako i na strani društava za osiguranje, što dovodi do dodatnih troškova u postupku naknade štete po osnovu saobraćajnih nesreća i povreda koje su pretrpela osigurana lica Republičkog fonda. Iz tog razloga, a polazeći od iskustava u uporednim pravnim sistemima, predložena je navedena odredba (u Hrvatskoj je 2009. godine uvedena ova obaveza u Zakonu o zdravstvenom osiguranja – trenutno iznosi 7% funkcionalne premije; u Sloveniji Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju – 6,5% bruto premije; u Francuskoj ova stopa iznosi 15%, a u velikom broju evropskih zemalja ova stopa je preko 10%). Na navedeni način razvijene zemlje Evropske unije olakšale su način ostvarivanja naknade štete, odnosno regresnih zahteva u slučaju povreda lica koja imaju obavezno zdravstveno osiguranje. Na predloženi način bi se kontinuirano obezbeđivala sredstva Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje za lečenje i rehabilitaciju, kao i za neophodne lekove, odnosno medicinska sredstva (ortopedska i druga pomagala za lica koja su pretrpela povrede i štetu po svoje zdravlje izazvane upotrebom motornih vozila). Ukoliko bi se prihvatilo predloženo rešenje, Republički fond za zdravstveno osiguranje bi mogao ostvariti prihode na godišnjem nivou od oko 900 miliona dinara (31. decembra 2010. godine ostvarena ukupna bruto premija osiguranja od autoodgovornosti je iznosila preko 18 milijardi dinara).

- Koje su druge mogućnosti za rešavanje problema?

Pošto se izmene tiču materije koja je regulisana Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju, nije bilo drugih mogućnosti za rešavanje problema. Postojala je mogućnost da odredba koja se tiče obaveze izdvajanja društava za osiguranje za Republički fond za zdravstveno osiguranje bude u Zakonu o zdravstvenom osiguranju (takvo je rešenje u Hrvatskoj), ali je svrsihodnije da navedena odredba bude u Predlogu zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju,

pošto se navedena odredba odnosi na izdvajanje iz premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti (ovakvo rešenje je u Sloveniji).

- Zašto je donošenje zakona najbolje za rešavanje problema?

Kao što je već navedeno, predložene izmene se odnose na materiju koja je regulisana zakonom, tako da nije bilo mogućnosti za rešavanje problema na drugi način.

- Na koga će i kako najverovatnije uticati rešenja u zakonu?

Predložena rešenja će imati pozitivan uticaj na učesnike na tržištu osiguranja, kroz snižavanje troškova poslovanja. Takođe, pojedina rešenja će imati pozitivan uticaj i na Republički fond za zdravstveno osiguranje, kroz vremensku i novčanu uštedu na sudskim procesima, ali i nadležni sudovi kroz smanjenje broja predmeta koja se tiču postupka za naknadu štete od osiguranja od autoodgovornosti.

- Koji su troškovi koje će primena zakona izazvati građanima i privredi posebno malim i srednjim preduzećima

Primena ovog zakona neće izazvati ni građanima ni privredi izdvajanje dodatnih troškova.

- Da li donošenje zakona stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju?

Predložena rešenja prevashodno imaju uticaj na postojeće učesnike na tržištu osiguranja.

- Da li su zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o Predlogu zakona?

S obzirom na hitnost donošenja navedenog zakona, nije bila organizovana javna rasprava. Međutim, s obzirom da su neke predložene izmene već bile predmet predloga zakona, koji nije usvojen, navedene izmene sadrže inicijative društava za osiguranje, Udruženja osiguravača Srbije i drugih zainteresovanih strana. Što se tiče izmene člana 35. Zakona, navedeno predstavlja inicijativu Ministarstva zdravlja.

- Koje će mere tokom primene akta biti preduzete da bi se ostvarili razlozi donošenja akta?

Predložena rešenja u Predlogu zakona ne predviđaju izradu posebnih podzakonskih akata, već će rešenja u samom zakonu uticati na ostvarivanje razloga za njegovo donošenje.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, br. 52/10 i 13/11) predlaže se da se ovaj zakon donese po hitnom postupku kako bi pratio Zakon o budžetu Republike Srbije za 2012. godinu zbog odredaba koje se tiču izdvajanja sredstava za Republički fond za zdravstveno osiguranje.